

გ-76.

15 იანვარი, 1930 წ.

წილისადასრულებული

წილი 15 კპ.

დროშა

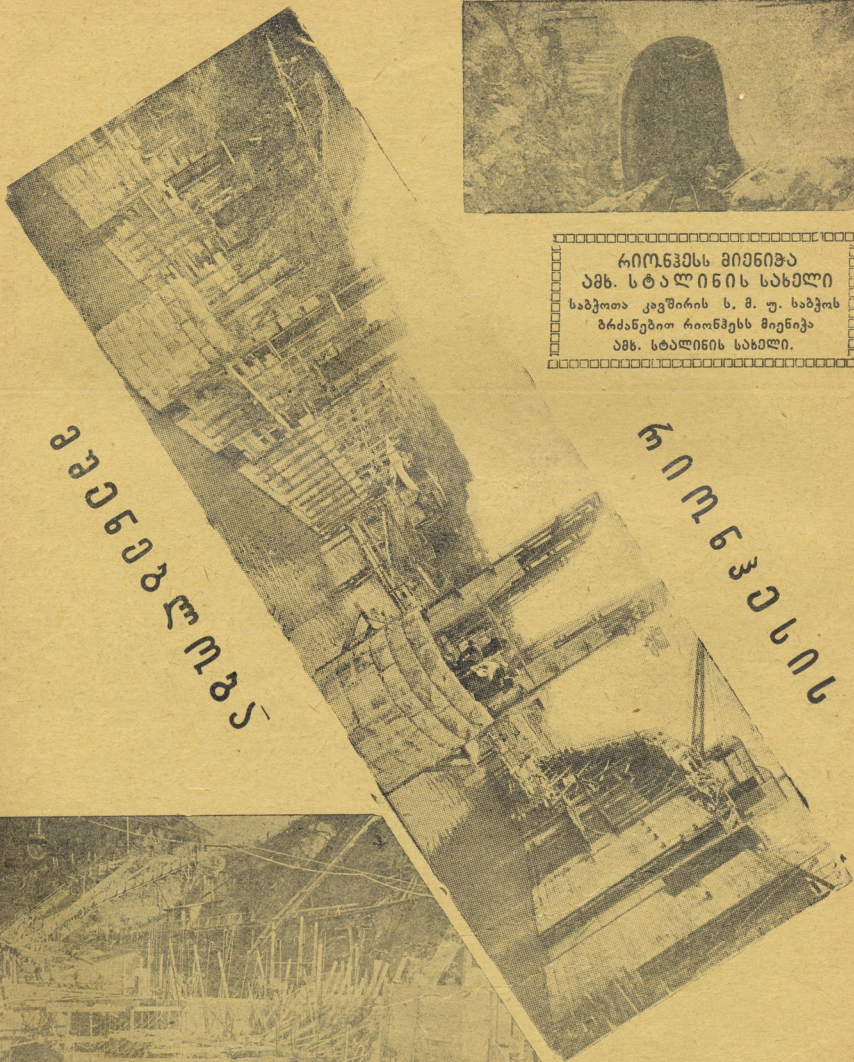

№ 11 (35)

ტრაქტორის დღისათვის

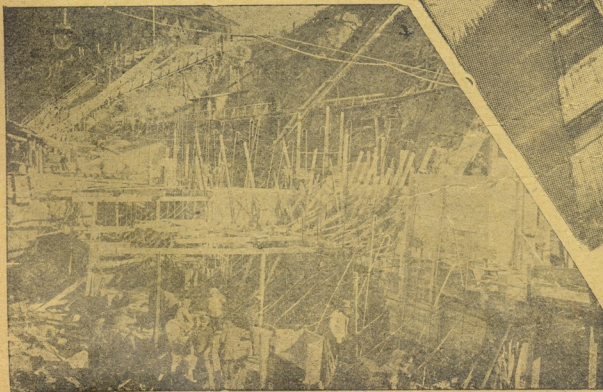

რიონვეს მიენიჭა
აბს. სტალინის სახელი
საბუთთა კავშირის ს. მ. უ. საბუთს
ბრძანებით რიონვესს მიენიჭა
აბს. სტალინის სახელი.

მუენებლრბა

რიონვესის

ღრღობა

ფ-76

მთ. თ. თოიაძე

ფოლადის რაზმები

(ტრაბტორის დღის გამოც)

საბჭოთა ხელისუფლებამ მინი დამყარების დღიდანვე ხელი მოახდინა სოფლის მეურნეობის წარმოების ძველი წესების შეცვლას. მან მიზნად დაისახა სოფლის მეურნეობის ჩამოყალიბების ფორმების სოციალისტურად გარდაქმნა. ამ უდიდესი ისტორიული ამოცანის შესრულება დაეკისრა სოფლად სოციალიზმის მშენებლობის უძლიერეს იარაღს—ტრაბტორს.

სამბოთა ხელისუფლების დამხმარებით მშობელი გლეხსაკანამ ჩვენი კულტურული ჩამოყალიბების უკანასკნელი სტადიების ნიშნად—იგი ატყვეს საბაბაო, შემსა საქონლის შრომა შეამუშავა და საქართველოს მიწებზე ტრაბტორი ადგურდა.

სულ მცირე წინ განმავლობაში საქართველოში შემოტანილი იქნა 300-ზე მეტი ტრაბტორი. ჩამოყალიბდა თავად სტრატეგია, რომელიც და მოეწყო 3 სამხრეთ-დასავლეთის სახელმწიფო ტრაბტორების დამხმარების წესის საფუძველზე გახადონ 25 დიდი აღერ შენაოს.

ერთი მეტრარი მიწის მოქმედსაქონლის გეგმით მოხმენაში კვლავები 50-60 მანეთის ახდენინებდა უმუშესაქონლო კლუბებს; კოლექტივები და სამბოთა მეურნეობები ერთი მეტრარი მიწის ტრაბტორით მოხმენაში 12 მანეთს და 60 კაბეტს აღებენ ღარიბ და საშუალო გლეხებისაგან. ამ ვაგონებში კულტურ პროდუქციას ნიღაბი გამოაცდო და მშობელი გლეხსაკანა ათისობით დარაზნა სტრატეგია კოლექტივს და სტრატეგია სავსებების გარეშე.

სტრატეგია მშენებლობა ჩვენ ჰიქვანში დღით-დღე იზრდება: ჩრდილოეთი კავკასიაში, უკრაინაში და სხვა სამხრეთული კონტინენტში საძირკველი ჩვეარი ტრაბტორების სად-მშენებლობა განაგრძობს. ამ 5 წლიანი გეგმის ბოლოს ჩვენი სოციალისტური მშენებლობა ყოველწლიურად გამოიშვებს 150,000 ტრაბტორს.

ამ რიგით წლის შემდეგ ტრაბტორი უფრო მისიერად შეიკრება ჩვენს სოფლებში;

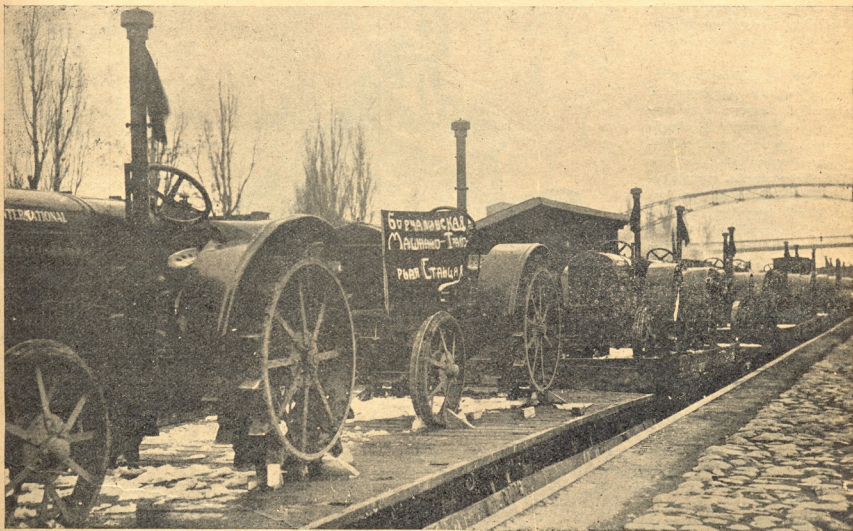
ნები და სხვა სამრეწველო მიწწეები თვალწინათივე ამატდება ამა.

ტრაბტორმა გადაამწყვეტა როლი ითამაშა სოფლის სოციალისტურად გარდაქმნის საქმეში. ტრაბტორი პირველგანად ატყვეს უკანასკნელი ჩამოყალიბების ფორმებს და მას უდიდესი უფებე და მშრომის ნათელიგება შეატეს სოფლის მეურნეობაში.

ტრაბტორი სამბოთა სოფლიდან შეუტრიალულად აძებებს სიღარიბეს და ჩამოყალიბებს, ტრაბტორი კულტურაში შრომის წარმოების საფუძველზე მშობელი გლეხსაკანას და ახალიგებს სოციალისტური მეურნეობის მაღალ მეურნეობაზე გადასვლას.

ტრაბტორი, ავტანული და ჯიჯოსტორი შრომისაგან ანთავსდებებს სოფლის მეურნის და მუშაკ-საკონსულს.

ტრაბტორი ამატებს სოფლის დამრეწველის ხარისხს, ხელს უწყობს აგრკულტურული ღონისძიებთა გავრცელებას, ადიდებს ნათესების არს და ხარის მოსავლიანობას.

უფელი კულტურების თესვა, რასაც უდიდესი მნიშვნელობა აქვს მოსავლიანობის გადიდებისათვის.

ტრაბტორების გავრცელებას გამოიკრებენ წინადადებებმა გაუწია კვლავობამ. კვლავები კრებენ დიდებს, რომ შიდა ანა-რული და ექსპლოატორული ზრდებს წინადადს გამოაცდო ტრაბტორი და ამბებში მათი სახიზრია კრებენ გავრცელებს ტრაბტორის შესახებ.

ტრაბტორით მოხმული მიწებზე ერთი მარკველი მოსავალი არ ამბავს—უბებობდენ კვლავები გლეხებს. კვლავები ამ მტკიცებობ-დან არაფერი გამოიდა და ტრაბტორით მოხმული მიწებებში საფუთესო ყინები ამბინდა.

ეს არაფერია—ამბინდენ კვლავები, რა-ჩი ყინები რით ვინადა, მოსავალს მოლინდა მოყვრება წილიებს ტრაბტორის ჭრიაში და უბენ პილია დარჩებითი — ამოქმუნდნენ მანა ღარიბ და საშუალო გლეხებს.

ტრაბტორი გაამიწვებს სოციალისტური მშენებლობის სავსებებს. ჩვენი სინამდვილიდან აღდგის კვლავურ მეურნეობას, ბოლოს მოვალეს საშუალო გლეხობის მცირე ნაწილის მეურნეობას და მდებებს ნაბიგით წილცვას სოფლის ანთ-ახალი მიწწეებისკენ.

ოცი ანთო ტრაბტორის დღია, ამ დღის სტრატეგია მეურნეობის ფორმებზე მოპოვებულ მიწწეობა დემონსტრაცია უნდა მოგ-წეოთ. ამ დღის სტრატეგიაში მეურნეობა მშენებლობაში მოპოვებულთა გამოარკვების გამოხერჩევენ ჩვენ მიერს შრომობის დეგანბ-ებში, რომ მუშურ გლეხურ ხელისუფლებას სოციალისტური მოქმედობის აფეგება შეუ-ძლია „პატონ“ კაბიტალისტების დამხარების გამოეშე, რომ ჩვენი სოციალისტური ინსტრუ-ქცია გიჯანტური ტემპებით იზრდება და შიდა არ არის ის დრო, როცისაც ტენდენ-ციად და ეკონომიურად ადგენივით და გაუ-სწრებით მოქმენდა კაბიტალისტურ კეცერებს: სამბოთა ტრაბტორები, კომბინატი, ტრუბი-

ტრაბტორი არღვებს წყრილი და უწყრილი-სი მეურნეობის მუშაკთა მოსაქმეობას და ხელს უწყობს მსბოთა კოლექტივობის და სამბოთა მეურნეობების მშენებლობას.

ტრაბტორი ძირს უთხროს კვლავობის კანა-ლურ ექსპლოატაციას და ხელს უწყობს კუ-ლავობის, როგორც კლასის, მოსაბნას.

ამის გამო ჩვენი ვალია საფუთესო თვალს ჩინივით გავფეროზობდეთ ყოველ ტრაბტორს, გონივრულად მოვარით მას და უზრ-ჩინველეთ სტრატეგიაში მშენებლობის შედეგებს ვაშლი.

დეამტრებით და გავადღოთ ტრაბტორების მშენებლობა, მოვკითო სოფლებს. მიწწინადე ტრაბტორისტების სიბილი კადრები, გავაო-ვაშბოთო ტრაბტორების გამოყენება და ემი-ჩობოლო კოლექტივობის მოძრაობის საბოლოო გამოარკვევებისათვის—ამათა ტრაბტორის დღის მანიაილი ლოსტანებო.

ფოლადის რაზმებით წინ—სოფლის მეურ-ნეობის სოციალისტურად გარდაქმნისკენ.

ისინი უცდიან მაყრიონს.
 — გისი ქალია, დოფინე, ა?
 — არ ვიცი, მგონი ბარველია!
 — ბარველი!
 — ხო, ისე მოიხრეს შეე:
 ლამაზად ბუნდებო.

ორლობებში ისმოდა მაყრიონის სიმღერა, თოფის და რველვებების სროლა. მამაკაცები თავებს მოუყვებოდათ მოაქანებდნენ და პირს ზომავდნენ შეტად აღებდნენ.

ოფელმა გაწურულ ცხენებს ურტყამდნენ მთარახებს და ახალ ნაწილებს მიწაზე ათქვნილი ცხენი მუხლ ნაგარ ნახტომს აკეთებდა და დგებდნენ მოყვებითილი მიწას პაერსი ისროდა... კალის მოუტლოდნენ. ვიღაცე ახალგაზრდას თავზე ჩამოფხატული ღოხოხი ზვეით აწვია, გაშლილი ყავისფერი თვალები გაღიჟოლა კომპიტის ძირში ერთით შეეგუფულ გოგონარსკენ და ხმა მალდა დაიწყო:

— თეთრი ბიჭი, არ გიცვარს...
 — შავი მე... ვარ იხვიფიო...
 — სადაც წამოგვეყვით...
 — ბოყვა ბანი და მაყრიონის გუგუნეს დანარჩენ სიტყვები დაივია.
 — სომღერაზე ხელებს ნერვიულად იხვიფებენ.
 — სულელები არიან, გვიტები! ტყუილად

ჩათ ხარჯავენ ამდენს ვა? ვითომ რა არა გე ხოში თუ ბიათრობა! — სიტყვა ტიფომ ხმა მალდა. ყველას გაუცვივრა.

— ჯვარიც დაუწერილიაო. ვაი მგაბთ პატრონს!

— მოხუცებმა ამს გამოაბეს კუდეო.

— აი, მგას ვიღაც არი უნდა ჩამოაბოთო და...
 — რას ამბობ გე!

— იმას, რომ არაფერი არ ესმით! — ყველამ იწყინა. თითონ ტიფოც გაეცვივებული დარჩა. არ მოელოდა, რომ მის უბრალო სიტყვებს წყაროში მიიღებდნენ. იმის შეხედულაბით, ასეთი ამბავა შედგამლული იყო. რამდენჯერ დაადგინეს უჯრედში, საერთო კუბებზე, სოფელში მოხსენება ჩაატარეს, წარმოადგინებეს, რომ არ შეიძლება ჯვარის წერა. ახა, რა არის თავზე რაღაც მრგვალი მუხის დახურვა?!

— შე კაცო მართლა, ტიფო სულ არ გავავერადა ეს ხაზი...

— იმე... ეს ასე არ უნდა იყოს... შეიქვა საუნაბო. შეჭორწინებმა ჩაიარეს, ტიფოს კი გაბოდულათ ჩაილაპარაკა:

— ასეა... ასე... ვისაც არ გვერათ, უჯრედს კიოტოს!

ამ ამბავმა სოფელი გააოცა, როგორც, როგორც გორ მიაყენა შურაკოცოდა სხვა რომსწავლამ რა, იოსების ოჯახს? დაწყველა შინი ჯვარდწერილი ვაფი სეო?

სოფელს ვატუნდა ახალი სალაპარაკო საგანი.

ლიზას ავადმყოფს ამგებრი ამბავი აწვოტებდა. საწამლავად უხდებოდა ისედაც მოყვეთილ, გაწვალბებულ სოცოტელს უმოკლებდა. ადნიობდა!

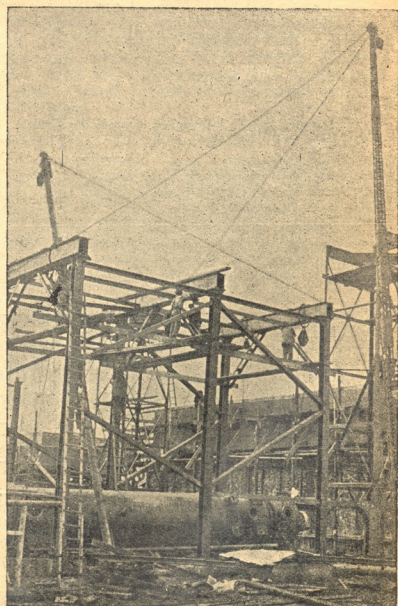
თავადმა ამბაკომ რომ შეიტყო ტიფოს გმბავი, ხანჯალზე გაიკრა ზელი:

— მამაჩემი არ წამოწყდებოდა, და შევილი არ მომიცემა, მე რომ იქ ვყოფილიყავ მგ სიტყვისისათვის გავაჭრობდი მარტო, როგორ გაულანძლვარო ვა. მეც ხომ იქ ვიყავი ჭორწილი. — ჰქვდა ის: — ვინ მოსულა ჩვენ სოფელში. ვინ არი კომკავშირი. ენახით, მოსულა, წავა. ნეტა ვიციოდე რავარი ვაყი. არ შემხედის თვარა, გავაჭრობ!

ა. გ. გოსტიჩიძე.

(გაგრძელება შემდეგ №-ში)

საგჭოთა აღმშენებლობა

ბათუმში შენდება ახალი ელექტრო-სადგური, რომელიც ენდგინას მიაწვდის ბათუმს და მის ირგვლივ მდებარე სოფლებს.

რუსთაველის თეატრი მოსკოვი

პირველ იენის, ლამის მატარებლით მოსკოვში ჩამოვიდა საქართველოს პირველი სახელმწიფო რუსთაველის სახელობის დრამა ანს. სანდრო ამბეტელის მეთაურობით.

სადგურზე დახვდნენ საზოგადო ორგანიზაციების წარმომადგენლები, რომლებმაც მიაცხადეს მოსკოვის მეორე სამხატვრო თეატრის შეხიბვა.

ორივე თეატრის მუშაკების შეხვედრა იყო მეტად გულწრფელი და მხუთვალე, რაც მოწმობდა ერთმანეთთან სადვილ მეგობრობულ დაახლოებას.

თბილისის სტუმრებს საღამოს მცირე ვახშამზე მიესალმნენ ხელოვნების მუშაკთა კავშირის, მთავარხელოვნების, თეატრალურ ოლიმპიადის ორგანიზატორის, სახანატვრო მეცნიერების სახელმწიფო აკადემიის, თათრების ნაციონალური თეატრის, სხ. თეატრების უფროსის და მოსკოვის მეორე სამხატვრო თეატრის დირექციის და მუშაკების წარმომადგენლები.

მოსკოვის მეორე სამხატვრო თეატრის წარმომადგენელმა თავის სიტყვაში აღნიშნა, რომ ერთსა და იმავე დროს უხდებოდა გასტროლები რუსთაველის თეატრს მოსკოვში და მოსკოვის მეორე სამხატვრო თეატრს თბილისში, ეს არ არის მარტო თეატრული ძალების უზარალო შენაცვლება, აიამედ ეს არის რეკონსტრუქციული წრეების პერიოდში თეატრალური ძალების და მუშაკების ანგარიშის ჩაბარება თბილისისა მოსკოვის და მოსკოვის—თბილისის წინაშე. ასეთი ანგარიშის ჩაბარება არ უნდა იყოს შემთხვევითი, არაედ უნდა გააღიქვოს სისტემატურ მოვლედ.

დამსახურებული არტისტი ი. ნ. ბურენინი და რეჟ. აღ. ამბეტელი რუსთაველის თეატრის დასის ჩახვლის დღეს მოსკოვში.

ამს, სანდრო ამბეტელმა მასპინძლებს მადლობა გადაუხადა რუსთაველის თეატრისადმი ასეთ მხურვალე შეხვედრის გამო და საპასუხო აღფრთოვანებულ სიტყვაში დაასრულა: მიუხედავად იმისა, რომ ჩვენ ერთმანეთს დიდი მანძილი გვაშორებს, დაახლოება ჩვენი ერთიანობისთვის არის იქით უფრო მეტი იქნება, ეს დაახლოება იქნება არა ცენტრალურული ხაზოჯი, არამედ პოლიტი-

კურიც, რაც აახლოებს საქართველოს და რუსეთისა შორის მასს, რომლისთვისაც მუშაობენ მოსკოვის მეორე სამხატვრო და რუსთაველის სახელობის თეატრები. სიტყვების შემდეგ უკრავდნენ ინტერნაციონალს.

მოსკოვის მეორე სამხატვრო თეატრის დირექტორის მოადგილე დამა. არტისტი ი. ბერენინი.

3. მაიაკოვსკი, საბჭოთა პასპორტი

მელურათ
დაცემენდი
ბიუროკრატობას.
მანდატებს - კი
თავს ლავი დავახსნი
მოწყვიდი თავიდან—
გვა ფართოა —
უკვლა ქალაქი,
მხოლოდ ამას - კი...—
სინჯავს რონდის
ვიწრო დერეფანს
ზრდილობიანი, მშვიდი
მოხუცი.
საკუთარ პასპორტს
სულეველა აწვდის—
და ჩემ
ალისფერ წინასაც
მოხედვს.
ზოგიერთ პასპორტს
ღიმილი ნაზი,
და აბზუება
ზოგიერთ ტუჩის
ინფლისმით პასპორტის,
ღიმი რომ აზის
პატვისცემს
აოავის უქირს.
გამოცობს დედა
მოხუცე მისივე
მეტი სიმბაღლე
ზრდილობა ახრბობს,
და ვით საქრეს
აღვებს ისე
აშვირელთა
პასპორტს.

პოლიონურს
ისე აზტრდებიან
პოლიციენდი
თითქოს ბრძენია,
და ფიკიობს თავი სპილოსებური:
რა გეგოვრავული ამბებია?
თავის მუიკა
არ მობარუნებულა
და გულს არც-ერთი
გ-მნიბა არ შესწვდა,
როცა დანების
მიკეთე პასპორტი,
ან ათხანარი
სტვადახსვა
შედეათ.
უიკრათ
თითქოს
ტურქში
დაუკვეს.
მოქცევა ღრანკი
ამ ადამიანს
როს თვლილი მოქცევა
და ხელით დასწვდა
ჩემ ბაშვორთელას
წიხით-კანიანს.
ხელს ცეიდებთ ასე
უშვარას
ან ზღარბს,
და სამართებულს
ორ პირ გალხიბის
აე იღებენ ხელში
საზიზღარს
გველს
ათხანარი
შხაშით დავგდელის,
მტითურელმა თვლით

ჩამიკრა
მშურათ,
ფხედავ, რომ ბარგსაც
წამიღებს მუქთად,
მაგრამ ფინდარმი უცქერის
გაშუშნ
მერე ორივე
მე დამეშუქოა.
ოი რომ შექმლოს
გამამთარბებს,
ენდარმა ჯიში
მოშკლავს
და მოშპობს
მხოლოდ იმიტომ,
რომ მე ცატარბ
ამ ჩაქურდვან
ნაშვლოვან
პასპორტს.
მელურათ
დაცემენდი
ბიუროკრატობას.
მანდატებს-კი
თავს ლავი დავახსნი.
მოწყვიდი თავიდან—
გვა ფართოა
უკვლა ქალაქი,
მხოლოდ ამას-კი.
ვიღებ ამ ფართო
ზარდის ფიბიდან
თითქოს საგანძურს
ძვირფასს ვილაგებ,
წიკითხვითი, აღვცემ ფიბრით
საბჭოთა ქვეყნის
ვარ
მოქალაქე.
თარგ. შ. პატარიძე.

თეატრალური მუშაობა სოფლად

სოფლის მეურნეობის კოლექტივიზაციასთან დაკავშირებით დიდმა საკითხი სოფლად საავტოტო საშუალებათა გაძლიერების, განსაკუთრებით თეატრალური ხელოვნების, არ შევიძლიან ვსთავიან, რომ ამ საქმეში საგრძნობი წილიწივები გვაქვს, მაგრამ ის რაც გავეთდა გარანტიას იძლევა მუშაობის უფრო გაძლიერების.

სოფლად ადგილობრივი თეატრალური მუშაობა სათანადო სიმაღლეზე ვერ სდის ძალის სისუსტის და სათანადო რეპერტუარის სიციფის გამო. ამიტომ ერთადერთი საშუალება იყო კოლექტივიზაციის საკითხებთან დაკავშირებით მოქმედი კოფიცილი მობრავი სასოფლო თეატრები. ასეთი თეატრები ერთი მხრივ ჩაატარებდნენ საავტოტო მუშაობას და მეორე მხრივ ადგილობრივ დაწარმოებინათების ექნებოდნენ ნამდვილი თეატრალური მუშაობის ნიმუშად.

მობრავი თეატრების მოქმედების პირველი ცდა ეყუდრის ცეკავშირს, რომელიც ამ საქმეს ამჟამად თანდათან აძლიერებს და შედეგად აპირებს იყოლის რამდენიმე მობრავი თეატრი.

თეატრისათვის პრავიამა სვეცილურად იქნა დაწერილი გ. ბუნწიკაშვილის მიერ და შეიცავდა საკითხებს უზიავრესად კოლექტივიზაციის და სამომხმარებლო კომბინაციის შესახებ. პროგრამა დადგმული იქნა ან. გ. ბუნწიკაშვილის მიერ.

დასმ შესდებმდა 8 მსახიობისგან. 3 თეატრულიდან 23 მისამდე თეატრმა გამართა 77 წარმოდგენა კასის (სორის ოლქი), მცხეთის (თბილისის ოლქი) და წილილობრივ ღვთისის (თბილისის ოლქი) რაიონებში.

აქველა ამ წარმოდგენებზე დასწრეთა რიცხვი იყო 16.6ას. ე. ი. საშუალებად 260 კაცზე მეტი თითო წარმოდგენაზე.

თეატრმა მიიღწია დასახულ მიზანს. იგი მართლაც სასოფლო თეატრი იყო და გამართა წარმოდგენები ზოგ ისეთ პუნქტებშიც, სადაც თეატრალური მუშაობის ნასახიც არ ყოფილა.

თეატრმა ბევრი დამატკოლებელი მიზნები ეღობეზოდა წინ. მის მოხლად მუშაობა ზამთრის სიცხეებში და გაზახულის წვიმის დღეებში. არც ისე ადვილია ამ დროს სოფლიდან გველწიშ სიარული, მით უმეტეს

თეატრმა მიიღო აუარებელი წირობობობითა დახასიათება პარტიულ-სახეობითა და კოპერტიულ ორგანიზაციებთან, სოფლის კულტურულ ძალეობასთან, რომლებიც თეატრს ახასიათებენ ერთ-ერთი საუკეთესო საავტოტო საშუალებად მიმდინარე დამცერელი აპოკანების გატარების დროს.

ამ თეატრის ნაყოფიერება მუშაობამ საშუალება მისცა ცეკავშირს უფრო ფართოდ დაეყუენებინა აპოკტურ საქმე.

ან. გ. ბუნწიკაშვილის მხატვრულ-პოლიტიკურ ხელმძღვანელობით ცეკავშირმა უკვე მოაყო საში ასეთივე თეატრი, რომლებმაც უნდა იმეუშაონ სოფლად მიმდინარე წლის შემოდგომამდე.

აქველა საახიობებო საეცილურად გამართულ კონცერტში მომხმადგენლური ყირან სოფლად მუშაობის მიმდინარე საკითხებში და ატკობდ პოლიტ-განათლებლის მუშაობის მეოთხეცაში. მათი მოვალეობაა გარდა წარმოდგენების მართვის აწარმოონ სოფლად კულტურული მუშაობა ქუბ-სამკითხველთა

პირველი ასეთი თეატრი დააარსდა ვასულ წლის დეკემბერში ცეკავშირის და სოფლის ცეკავშირის თაოსნობით. თეატრის ხელმძღვანელობა მიენდა ან. გ. ბუნწიკაშვილს—იბალისის სატრის თეატრის ხელმძღვანელი. მისი საშუალებებით მობრავ თეატრში გადატანილი იქნა ის უზიავრესი პრინციპი, რომლითაც ხელმძღვანელობს სატრის თეატრი, ენე იგი, თეატრის ვამასტრება; თეატრის მისვლა მავურებლობად, მარტივი, ლასტიური გაფორმება, თანამეფროვე შინაარსი, გამოყენება ხალხური შემოქმედების და ხალხური მუსიკალური იმპრეზენტების.

გზების და გადასახილ საშუალებების სწორად უყარისობის გამო. ბევრი შემთხვევა იყო, რომ მსახიობები უფიტი მიიღობდნენ 8-10 კოლომეტრს. ბევრგან არ იყო წარმოდგენისათვის სათანადო მიწა. იყო შემთხვევა—სოფდორბოში (კასის რაიონი) თეატრულში ცის ქვეშ გამიართა წარმოდგენა.

ასეთი დამტკოლებელი გადალახული იქნა მახიობისა თეადდეგებული მუშაობით. თეატრმა დიდი პოპულიობა დაიმსახურა გლეხობის შორის. მის ყოველმხრივად ხელს უწყობდნენ ადგილობრივი ორგანიზაციები, განსაკუთრებით კოლექტივების გამგეობები და სამომხმარებლო კოპოკეაიკო.

და სხვა კულტურულ დაწესებულებათა საშუალებით.

თეატრების პროგრამა სასენებო თანამეფროვება, უზიავრესად აწიუტებს სოფლის მეურნეობის კოლექტივიზაციის და კოპერაციის საკითხებს.

თეატრები უკვე გაეგზავნენ სოფლად საამეუშაოდ.

ცეკავშირის წარმებებით მუშაობა სოფლის აუტკურულ დროის აწიუცის საქმეში საუკეთესო მავალითად უნდა გადაიკცეს სხვა საშუაონიო-კოპერტიულ ორგანიზაციისათვის.
ბიარს.

ს ვ ა ნ ე თ ი ს გ ზ ა

დგება მყინვრის ნალევრადობითი, გააჩნის ჯიხვების ჯგობი დამფორთხალი, ვანითაილი მზით მოტანალი და არწივების ისმის ფართობალი. კლდესთან იზნა გაჩაღებული, კლდე დამარტდენება ლარაიმტე-რებით!
ქქუსს ლალღმები—აჯანყებულნი! სუნდა ჰაერი ქვით დატენილი! ქქუსს ლალღმები, კლდე იღვრება,

და ისურება ქვევით ხეობა, მტერიც იტურება ირავივე ბუნება და სნეკავურება სანახიობა. ისევე გუფუაგებს ხმა ლალღმები; დაბლა ენეფურე ქქუსს და ღრიალებს; მოდის ჰაერი ქვევით ორუტობს; დაფანვინი ხრეში ხევიშ ხრილობს. გულს სიხარული უნდა პოპოკავდეს, წიგარჩნობა ქქონდეს საქმის კეთების, გაუფალ კლდესზე, როს გზა მოსხინდეს,

გზა გაკაკლული მშრომელთა მკვეერი-ღებთი!
გზა ხალხის ხსნის და ატკომობილის გზა წინწელობის, ამქუხარების, გზა ძველ ცხოვრების დამეგობილი და წეგმობტარი რეინის ხარების. აქ ინდუსტრია ულევ მადნებით, ვანდიდორებული აგუფუნდება!
ზ. შახვიანი.

სამხედრო ლიტერატორა მსოფლიო ომის შესახებ გამდიდრდა ახალი წიგნით, რომლისაც ინგლისის სამხედრო-სახოვარა წრეების ორგანიზმ — „დიელი ტელეგრაფი“ — „საშინელი წიგნი“ უწოდა. ლაბრასკია ინგლისელ კროფერის წიგნზე — „მოზარადი ცეცხლის ხახზე“. გენერალის კროფერი მსოფლიო ომის დროს ინგლისის ბრიგადის უფროსი იყო დასავლეთის ფრონტზე.

„დიელი ტელეგრაფი“ — მის წიგნს „საშინელი“ უწოდა არა იმიტომ, რომ მასში აღწერილია ისეთი ფაქტები, რომლებიც თმებს ყაოყნე აყენებენ. გახვითი იმით არის აღმწოთებულა, რომ „მოზარადი ცეცხლის ხახზე“ კროფერის უნებურად „დიდებს შერავანდებს“ აქლის კომის გმირებს“, ააშკარავენ ომის კლასიურ ხასიათს.

ერთი გენერალი ამ წიგნს შესახებ აღმწოთებული სწურდა შვირახმულ „პორინგ პოსტ“-ში: „ვერ წარმოუდგენია, თუ როგორ შეიძლება ნება-ყოფლობით ამოიყარო ტოლანში მუხედრი, რომელიც ატარებენ ყველაზე უარესი ის არის, რომ კროფერი, როგორც სამხედრო პირი, მხოლოდ ქმის ღირსია, მასი ნამსახურობის ნუსხას შოუძლია დააკმაყოფილოს ყველა, რა გინდ წინასწარი განზრახვებით არ იყოს იგი შემკრობილი. კროფერი გადღაყებს მას შემდეგ, როცა მან არ ხანგულკთან დასაჯა რამდინიმი კადტი, რომლებიც მოსახლეობას ძარცვავდნენ“.

შოგყვას რამდინიმი ნაწყვეტი აქ „საშინელი წიგნიდან“ (ვაფთხილიბთ მკითხველს, რომ ეს ნაწყვეტები მართლა ყოველზე საშინელი როდია კროფერის წიგნში, აქ არის უფრო მძიმე, ჟრუანტლის მომგერელი ფაქტები):

„საზარბაზნი ხოცნი“

1915 წლის შემოდგომა... დილა, ოწყსთი მიმავალი ბზობა, რომელიც აზრით წაგავს მეფის წინ ცერემონიულურა მარშით მიმავალ მწყობრ რაზმს. ტომი (ე. ო. ინგლისელი ჯარისკაცი) დილილა, მას შინ და აღროზს წყურვილი. რაზმი ძლივს მიათრებს თვლებს, მაგრამ მას მიერეკებან ბრძოლაში. ცოტა მღერეი წყალი და ისეე უკან... მეორე დიდი პარტია... მათ არ უნდათ წასვლა ცეცხლში და ცდილობენ თავი დააბერონინ. მათთან მივარდნა ახალგაზრდა ოფიცერი... მას უბიბებენ. ოფიცერი ისერის და

ჯარისკაცი, თითქო მოცელილი, მის ფეხებთან ეცემა. ეს გაულენს ახდენს სხვებზე... რაზმი მიდის სასაკლაოზე.

1917 წ. ბურბონის ტყეში. რაზმი გაორის სიყვლილს, მაგრამ უფროის რევილევრმა დაწყინა ხუთი. ჩენი ლილესტი (ტყვიანფრქვევები) გერმანელუბისათვის დანიშნულნი, შესანიშნავი ტყვის ცეცხლით რწყავენ ჩენს ჯარისკაცებს, რომლებიც პანიკამ შეიყარა. ბუღაბი წილად იღებენ... ბეირი დაწყა, რომ აღარ ადგეს, დანარჩენები კი მიდიან იქით, სადაც მათ მიერეკებენ.

1918 წელი. „მოკავშირე“ პორტუგალიის ჯარისკაცები უწყსრიგოდ გაბრბან. მაგრამ შოზები მიღებულია — ხომ ძნელი გასარჩევია გერმანიის ჯარისკაცის ფორმა პორტუგალელ ჯარისკაცს ფორმისაგან. მინდორი იფინება ჩენი ტყვიანფრქვევების ტყვიებით გაცხრილად პორტუგალელ ჯარისკაცებით“.

„ჯარისკაცის დახვრბა“

... ის დააკეცს საკმაოდ შორს მისი ნაწილიდან. მას სთვლიან დეზერტირად და ბეირი ლაბარასისა და მსჯელობის გარეშე უსჯიან დახვრბეს. მე პირადად ვაღენებთ თვალყურს მზადლებას ვანაჩენის სისრულენი მოსაყვანად. ჩენ დავილი მოგანხადეთ პარკში. გამოვიხებთ ერთი ახალგაზრდა ოფიცერი, პირდაპირ უყურებთ თვალუბში და ვერებნა: „თქვე უხელმძღვანელებთ გუნდს. ჯარისკაცები გაზრბებული და ნერვებაშლილი იქნებიან. შესაძლია, რომ ტყვია არ მოხვდეს ნიშანში. თქვენი რევილევრი წყსრიგში უნდა იყოს. თუ ექნია გეტყვი, რომ ჯარისკაცი ცოცხალია, თქვენ მიაკითხეთ უნდა მიუხალოდეთ მას. მიადით რევილევრი გულზე და გამოყრბალოთ ჩანხას. გაიგეთ?“

— მესმის, — მივიღე პასუხად.

ყოველ შემთხვევისათვის ოფიცერი ენებმად წაიყვანე ჩემთან. ვინ იცის ენებზე დათერს „გამბედაობისათვის“. რაც შეეხება დეზერტრის, მას ლამით თითქმის ნახევარი ვედრო ვსიკი დაუდებენ. შედილი შემვიერირა — როცა ის დილით დასახვრბად გამოიყვანეს, მთვრალი იყო ისე, რომ არავინა გაემგნობდა და თან შეეკრბთ ბაწრით. ის მიიყვანეს ხესთან, რომელზედაც თითქმის ჩამოკიდდეს, რომ არ წაქცეულიყო. თვალბდა ახელული აქვს, მაგრამ ეს მხოლოდ ფორმლობაა, ვინაშენ ის ისედაც ვერაფერს ხედავს. მოკლე

ბრძანება; არეული სროლა. ექმბი მზავას ჯარისკაცს და ჩუმად რბაცას იბრბება ოფიცრს, უკანასკნელი მიდის ხესთან, ყრუ გასროლა და ყველაფერი გათავდა. ჩენ ვაკვავინდებდა საუბრზე. გზაზე უკან კიბუნდით და მზედავით: ათამღე ჯარისკაცს თავი მთუყრია ვაგამთ. ამხანაგები უკანასკნელ სალამ აძლევენ თავის ბელედრო მომეს“.

„ბაზონი ოცივრბანი“

... მთვარის შუქზე მე გხვდავ ცარიელ მოწაზე მგდომ ოფიცერი. მას ხელში უჭერბს ბოთლი და რბაცას ბურბეტებს ენდაბმული. უტებ კავლი, მტერი, მყრალი სუნია და ტლახი — ჩამოვრდა ბოზბა. შემდეგ სანტრები ეძებენ... პოლუმბენ ხელს, ფეხს. მე წყროლს ვწერ მის ცოლს: „თქვენი ქმირა შოგყვას ისე, როგორც ეს შემყვენის გმირს. მისი უკანასკნელი სიტყვები იყო — სიყვარული ცოლისა და სამშობლოსადმი“.

ოფიცერი დლიან — ლამიან სჯამენ. ერთ ხანს მე საფინებულში მაგდებდა ორი ბატალიონის უფროსი, რომლებმისთვის ბოთლი არაყი უფერო ძვირფასი იყო, ვიდრე მათთვის მინდობილი ხახის დაცვა. ორივე — ჯამის საყვალისტი, ორივე — საშორობა ბატალიონისთვის. ერთსელ ერთი მთვანი ისე დათერა, რომ წინა მროტივე ვერ გაბედა მისთვის მზა ლიონის ჩამარება და ელოდებოდა მის გამოფხიზლებას. შემოიფ მე შოგაბერბე მათი თავიდან მოცილებდა, მოგაწყვე უჭრებში. ორივენი დაავლილვის „მამაკლიბისთვის“, ჩენ კი ვაგნთავსულუბით შლმივე შიშვანდა“.

თავის წინის მეორე ადგილას კროფერი უზრუნდებდა ოფიცრების დაჯილდობას: აზრადი შეგობობა და პორტრეტის გადაყრბის დროს ანეკლოტების მომხრბებულად თქმა — ხზირად საკმაო მოტივია დაწინაურებისათვის. მე ჩემი ბრიგადიდან ვაგვლევე ერთი ასეთი ვაგაბობანი, მაგრამ მან მინიკ მიიღო ნაწილას უფროსობა და მოკლულ იქნა 400 კაციან ერთად. ამბობენ, რომ მან დღუშვა რაოდენ ელემენტარული სტრატეგიული შეცლობა —“.

„როგორ უნდა მზადდებამამარჯვებისათვის“

„მთვარია — ყოველი საშუალებით ეცადით მილწოთი იმას, რომ თქვენს ჯარისკაცებს ბიბრით სისხლას წყურბილი, საჭირთა უამბით მათ, რაც

იმერიალისტების „კატომოვკარობა“ ჩინეში

შეიძლება მეტი ისტორიები გერმანელთა მხეცობის შესახებ, მათ მიერ ქალების გაუბატოურების შესახებ, საბრალო ბელგეილებს აწიოების შესახებ. ყველაზე უკეთესია ეს გააკეთოთ პოლკის მღვდელის საშოალებით. მე საერთოდ ვივლი, რომ ყველაზე უკეთესი საშოალება სისხლის საღისტორი წყურვილის გამოსაწვევით — ეს არის ქრისტიანული ეკლესია მისი მუსიკით, რიტუალებით და მთელი აპარატით. ჩვენ მშვენივრად ვისწავლეთ ეკლესიის გამოყენება“.

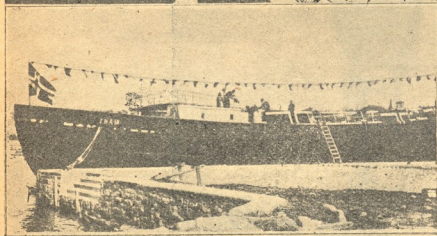
„პატარა ზეცდომა“

„ჩვენი რაიიმფრქვევა ხალხს სცელავენ, როგორც ბალახს ცელი. „დასტებ მგარად“ — მესმის ოფიცრის ხმა. ვუტყერი ბინოკლში. „რაა შერებით, — იაიბი მე, — ეს ხომ გერმანელია, ტყვედ გენებდებიან და მათ გარს აკრავს ჩვენი ჯარისკაცები. უშმაკებმაც წავალით, შეაჩერეთ ცეცხლი!“ მაგრამ სროლა ინერციით გრძობდება. ნიშანი მშვენივრად არის აღებული, ნელ - ნელა სროლა წყდება.

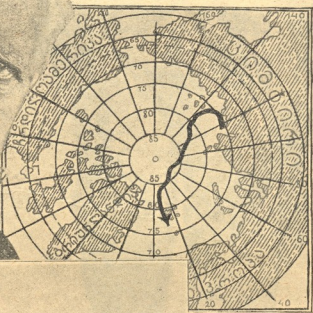
— „ესენი ხომ მხოლოდ გერმანელები არიან“, — მესმის ახალგაზრდა ხმა.

ბრძოლაში ინგლისელი ჯარისკაცის დახასიათებისას კროუჭი (კვი ირონით სწერს: „ჩვენი ტომი მშვენიერი ბიჭია — ის იშვიათად გასცილდება ბარბაროსობის საშუალო ფარგლებს. მართალია, ის ზოგჯერ ჰკლავს ტყვეებს, რომ თან არ ათიროს სანჯურებამდი“.

ფრიტიოზ ნანსენი

ფრიტიოზ ნანსენი, პირველი გემი, რომელიც იმოგზაურა ჩრდილო პოლიუსზე და ქარტა, სადაც წაყენებია შვიი ხაზი ნანსენის ყინულოვან ოკეანეზე გავლილი გზა.

ამ ერთი თვის წინად, სახელდობრ მაისის 13 ქ. ისლანდში გარდაიცვალა დიდი ნორვეგიელი მოგზაური და მეცნიერი ფრიტიოზ ნანსენი, რომელსაც მის თანამემამულე, შარშან დაღუპულთა რიგად ამზრდის გვერდით უდიდესი ლეწილი მიუძღვის პოლარული ქვეყნის გამოკვლევაში. შეიძლება ითქვას, რომ ეს ორი დიდი ნორვეგიელი მკვლევარები არიან წარსული საუკუნეების მოგზაურებისა, რომ მათ დამოიკარეს კოლუმბუსა, მაგელანისა, ვასკო დე გამასი და კუტის მიერ დაწესებული საქმე-ჩვენი დღემოდის გამოკვლევა და შესწავლა.

ფრიტიოზ ნანსენი ექსპედიციებში ყველაზე ცნობილია მისი მოგზაურობა არქტიკულ ქვეყნებში სიბოძა „ფრამზე“. ეს მოგზაურობა მან დაიწყო 1893 წელს და დაასრულა 1896 წელს, ე. ი. სამი წელიწადი გაატარა ყინულსა და ბნელების საშუალოში. ამ წინს განმავლობაში მან ყინულში გაჭედილი, სიბოძად დან ერთ თავის ამხანაგთან ერთად ქვეითად იმოგზაურა და აუჩუქელ დაბრუნლებათა დაგზავნის შედეგად ეგრეთ წოდებულ ფრამსკო-სტანს მიწაზე მივიდა, მართალია ნანსენმა ჩრდილოეთ პოლუსის ვერ მიიღწია, მაგრამ მისი ექსპედიციის მეცნიერული შედეგები

გები მაინც განუზომელია. ნანსენმა ჩრდილოეთი ყინულის ადრეინი ყინულოვან არქტიკულში და გამოიკვლია რომ ზღვა ჩრდილოეთის პოლუსის მახლობლად თბილი კი არ ყოფილა, როგორც წინად ეგონათ, არამედ მერტდ ღრმა ნანსენმდე გოგრაფებს წარმოადგენილი ჰქონდათ, რომ ჩრდილოეთის პოლუსის უბანი, გეოგრაფიკული მასივობა დედარული. ნანსენის ექსპედიციამ არქტიკულ ზონაში ყველაზე ყინულის უზარმაზარი მასებრები ნახა, რომელიც დასავლეთისკენ მოძრაობენ. ეს გაიგებოდა ამტკიცებს, რომ აქ ყინულებს ქვეშ მოთხილი იკანურ მიმდინარეობა არსებობს. პოლარული ზაქინის წიაღი უფრო მართლიანი აღმოჩნდა, ვიდრე წინად ეგონათ და სხი.

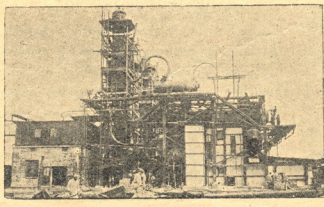
ნანსენმა შეძლევად ბევრი გააკეთა არქტიკულა კვებების გამოკვლევის დაგეგმვა. იგი იყო პოლარული ქვეყნების გამოკვლევი საერთაშორისო საზოგადოების თანხმობით, მარე გამოშვებული წლისთვის დიდ სამეცნიერო ექსპედიციას აწარმოებდა, რომელსაც ამ შინით ეკაბელინი უნდა გამოეცხებია.

მაგრამ ფრიტიოზ ნანსენი იყო არა მარტო დიდი მოგზაური და მკვლევარი არამედ დიდი პეპანსტიცი, ამ სიტყვის სარეცითოს შინაშეწელობით. ანატოლ ფრანსსა, რომენ ჩოლანსა და ჰანრი ბარბუსთან ერთად იგი იმ ჩინებავსაწილი იერობილი ინტელექტულების მხარი წაუხს იღებინდა, რომელმაც გაიათ ოქტიმბრის ჩრდილოეთის მსოლითი ისტორიული შინაშეწეობა და ალირიოვებინი მიესალმა მის ღრბითოზ ნანსენი საბჭოთა კავშირის გულწრფელი და ენაგული მეგობარი იყო, იგი ჩამდენიარზე იწვია მას, ვერ 1921 წილს, ჩათა დამწეული გოლის მხრისთვის იმარბება გაიწია, ბოლის ამ ორიოთი წლის წინად, ჩათა ობიოთში დაბარეწილი სოხობისთვის საშობლობი დაბარეწილი მოეწყო. იგი ყველთვის გაათორბულ წინადადებობას უწევდა იმპერიალისტების ანტისაბჭოთა ინტრიგებს, არა მარტო ჰომანური მოსაზრებით, არამედ იმიტომაც, რომ საბჭოთა კავშირს კაცობრიობის განმახლობელი ფაქტორითი სთვლიდა. თავისი წინაშე „არქს“-ება და მსოლიო“ იგი უწევდა „შინაშეწეობა ექვი დავებობის დასავლეთი ექსპედიცია და ირანაპოლი კოლქობის შემდგომი განვითარების შესახებ, მაგრამ აუცილებელია, რომ საბჭოთა კავშირს დიდი მოგზავლი იღოს და მან დიდი შიხა უნდა მოსაქლოს მიეღოს მსოლითის შიხით. მე შესაძლობლად მიიზნია, რომ უახლოეს მომავალში საბჭოთა კავშირი არა ვარტო მატერიალურ სწინა შიოქტის დასავლეთი ირანაპის, არამედ სულიერათაც განახლებს მას“.

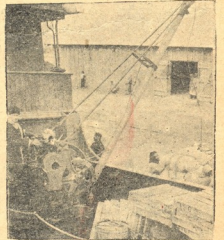
საბჭოთა კავშირის მშობილი მასაც თავის მსოლი სოციალული და პატეტისეებით მებრიალად დიდ ნორვეგიელს, იგი მოსკოვის მეშინათა და გრეტხა საბჭოს სამეტბო წევრია იყო არქტიკული.

გერმანიიდან მიღებული გოონების გადმოტყრითვა სოფლებში გახაზავანდა.

ბათიში. ახალი მძლავრი ნავთის საწმენდი ქარხნის აგება ამერიკული ხისტებით

ფოთი, გემინან პურის გადმოტყრითვა ამირა-კავკასიისათვის

პ. გოგლიძე — მხენი პირველი მასტრო

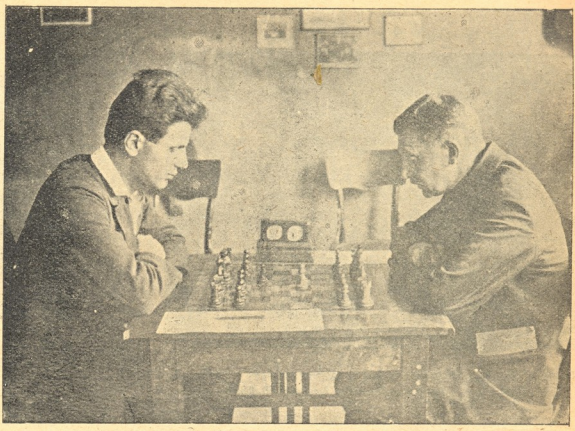

ვიქტორ გოგლიძე — ქაღრაის პირველი ახალგაზრდა მასტროა ქართულილებში. მისი უკანასკნელი მატჩი საბჭოთა კავშირში ცნობილ ქაღრაის ოსტატთან — მესტრო ვლადიმერ ნენაროკოვთან — იშვიათი ინტერესით ჩატარდა.

მესტრო ნენაროკოვს მრავალი მატჩი მჭონია ისეთ გამოჩენილ მოკვდრა ივენთან, როგორც ალიოხინი, ლუზ - ზოტიმირსკი, გრიგორიევი და სხვები არიან. მას თითქმის არც ერთი მატჩი არ წუწავა. ასეთი უძლველი მოთამაშე შეხვდა ქაღრაის საბრძოლველ ასპარეზზე რაქველ გლეხის შვილს — ვიქ. გოგლიძეს.

მესტრო ნენაროკოვისა და ვ. გოგლიძის სახით ერთი მუიარეს ებრაძოდა აწყყო და მომავალი, ძველი თაობა და ახალი თაობა. მრავალნაირი გამოცდილების მჭონე მზრეცი ლომი სამკვედრო - სასიცოცხლოდ დაეტყაჯა ლონითა და ენერგიით აღსავსე ვეფხს და დამარცხდა.

თერთმეტი გათამაშებულ პარტიიდან მესტრომ შოიგო სამი, ყაიძით დამთავრა ორი და წააგო ექვსი. მატჩის ბოლოს მარტებული ძალთა ასეთი განწყობილება აშკარად მოწმობს, რომ გოგლიძის სახით ჩვენ გყავს ნიჭიერი მოკვდრაკი. ამიერიდან კი მირველი ქაივიელი მესტრო, რომელსაც საუფე-

ამხ. გოგლიძე და მესტრო ნენაროკოვი უკანასკნელ მატჩის თამაშის დროს თეთს მომავალი ელის, როგორც ქაღრაის ფალავანს.

მადრაკი საქართველოში ძვილითა ვანევა ცნობილი. ჯერ კიდევ მეოთხე საუკუნეში ქაღრაკი ფართოდ იყო გავრეიოლებული. ქაღრაკი ფიქტულტურის ერთ-ერთი დარგია და სწორითა აპით აიხსნება. რომ საბჭოთა ხელა-

სუფლების ლოზუნგი „ქაღრაკი—ფართო მსგებში“ ღლეს უკვე განხორციელებულად შეიძლება ჩაითვალოს.

ვ. გოგლიძესათვის მესტროს სახილო მელი ახალგაზრდობის ფიზიკური და მოლი ახალგაზრდობის ფიზიკური და გონიბრივი სიჯანსაღის ბტესტატი.

ღამირ

ოქტომბრელები, ბოსტანში

ოქტომბრელები საბავშო ბაღში მუშაობის შემდეგ რადიოს იხმენენ

ინდოელი მუშა-ქალები

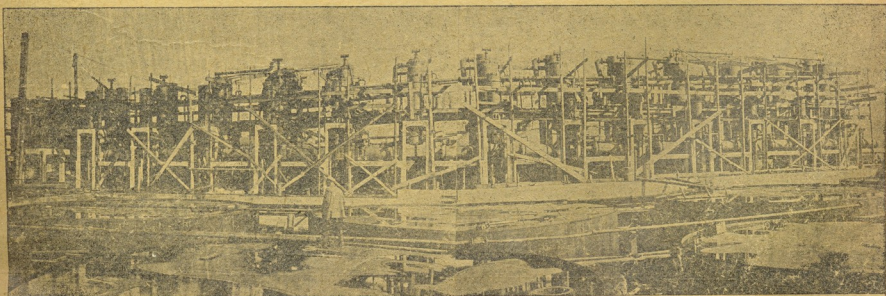

ინდოელი მუშა ქალები-ქუჩის სატკემნელს მიათრევენ.

რევოლუცია ინდოეთში სწრაფად მიდის წინ. მთელი ინდოეთის მუშათა კლასი თავანწირულად იბრძვის, მაგრამ განსაკუთრებულ აქტივობას მუშა ქალები იჩენენ. ეს არაა გასაკვირვებელი, მიტომ რომ არსად დედამიწის ზურგზე შრომელი ქალები ისე დაჩაგრული არ არიან, როგორც ინდოეთში. სოფლის მეურნეო-

ბაჟა, შინამრეწველობასა, ინდუსტრიასა, მალაროებში მუშების მესამედს ქალები წარმოადგენენ. მუშაობის დრო განუსაზღვრელია. ვარდა მალაროებისა, სადაც ქალებისთვის თერთმეტი საათის სამუშაო დღეა დაკანონებული. დედაკაცის საშუალო ხელფასი დღეში დაახლოებით ექვს შაურს უდრის, მისი უფლებრივი

და ზნეობრივი მდგომარეობა უარესია, ვიდრე საშუალო საუკუნეების შინაყმისა. რადგან ქალის შრომა ასე იაფად ფასობს, ინგლისელი და ინდოელი კაპიტალისტები ქალებს ისეთ სამუშაოსაც კი ასრულებინებენ, როგორსაც სხვაგან მოტორი ასრულებს.

ბათუმი. „აზნეტსტროი“-ს ნავთის გადამმუშავებელ ქარხნის მშენებლობა.

ბ ა მ რ ვ ი ღ ა ღ ა ი შ ი ღ ე ბ ა

ყოველთვიური პოლიტიკურ-ეკონომიური
ქ უ რ ნ ა ლ ი

„ბ რ ლ უ ე ვ ი კ ი“

საქ. კომპარტ. (ბ) ცენტრ. კომიტეტის ორგანო
- ხელისუფლება მიიღება

თ გ ი ლ ი ს უ ი:

„კომუნისტი“-ს გამომცემლობის მთავარ კანტორაში (რუსთ. პრ. № 34)

ფოსტის ცენტრალურ საგაზეთო ბიუროში.
„კომუნისტი“-ს გამომცემლობის რწმუნებულებთან,
რომელნიც აღჭურვილნი არიან სათანადო მოწმობებით და ქვითარებით.

პ რ ო ვ ი ნ ც ი ა უ ი:

ფოსტის უწყების ყველა დაწესებულებებში.
„კომუნისტი“-ს გამომცემლობის რწმუნებულებთან,
რომელნიც აღჭურვილნი არიან სათანადო მოწმობებით და რკინის გზის კიოსკებში.

ქ უ რ ნ ა ლ ი ს უ ა ნ ი:

- 1930 წლის ბოლომდე—2 მ. 50 კაპ.
- 6 თვით — 1 მ. 50 კაპ.
- 3 თვით — 75 კაპ.
- 1 თვით — 25 კაპ.

ცალკე ნომერი ყველგან 30 კაპ.

„კომუნისტი“-ს გამომცემლობა.